

Rašeliništní mechorosty Českomoravské vrchoviny

Táňa Štechová, Eva Holá, Alžběta Manukjanová

výsledky 2016-2017

Philonotis calcarea (vlahovka vápnomilná)

Porost *Philonotis calcarea* (PR Opatovské zákopy). Foto: E. Holá.

Philonotis calcarea je světlezelený mech, jehož lodyžky jsou pokryté typickým hnědým rhizoidálním vlášením. Od dalších druhů rodu *Philonotis* jej lze v terénu odlišit podle silného žebra, spolehlivá determinace je však možná spíše jen podle mikroskopických znaků. Jedná se o druh slatinných luk a pramenišť, který vyhledává na lokalitách vlhčí místa.

Kategorie ohrožení (LC-att / rLR-nt)

Philonotis calcarea je druhem vázaným na bázemi bohatá prameniště. I když se podobné biotopy na území Českomoravské vrchoviny vzácně nachází, byl potvrzen pouze na 2 lokalitách. Obě recentní populace jsou malé.

Rozšíření

Druh je rozšířen především v oblastech s bázemi bohatým podložím (Český kras, Krkonoše, Jeseníky, Javorníky, Hostýnské vrchy, Bílé Karpaty), v ostatních částech republiky je poměrně vzácný. To platí i pro Českomoravskou vrchovinu, kde byl *Philonotis calcarea* recentně potvrzen na 3 lokalitách – PR Řeka a Žlíbek u Velkých Janovic ve Žďárských vrších a v PR Opatovské zákopy na Třebíčsku. V PR Řeka roste druh rozptýleně v centrální části nejzachovalejších slatinných luk, jedná se však o menší trsy, nikde netvoří rozsáhlejší porosty. Na dalších dvou lokalitách jsou populace ještě menší, druh roste na malých prameništích rozptýleně kolem mokvavých stružek.

Ohrožující faktory a péče o lokality

Jedná se o konkurenčně slabý druh, který je svou existencí vázán především na rozvolněná místa kolem pramenných vývěřů. Je proto třeba zabránit sukcesi, kdy na prameništích dochází k zarůstání malých stružek a zvodnělých depresí. Kromě pravidelného kvalitního managementu (každoroční kosení na nízké strniště, důkladné vyhrabání a včasné odklizení biomasy, likvidace náletových dřevin) je vhodné periodické narušování okrajů stružek a terénních sníženin, ve kterých druh roste.

Seznam recentních lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Hluboká u Krucemburku: PR Řeka, komplex slatinných luk 0,5 km SSZ od středu obce, 560 m n. m. (49°40'02"N, 15°51'08"E); **Opatov:** PR Opatovské zákopy, rašelinná louka mezi lesy, v dolní části PR, 3,3 km od středu obce, 630 m n. m. (49°11'45"N, 15°38'54"E); **Velké Janovice:** Žlíbek, několik pramenišť pod sebou ve svahu v lučním žlabu mezi poli, navazuje na intravilán obce, kolem 620 m n. m. (49°35'09"N, 16°13'04"E).

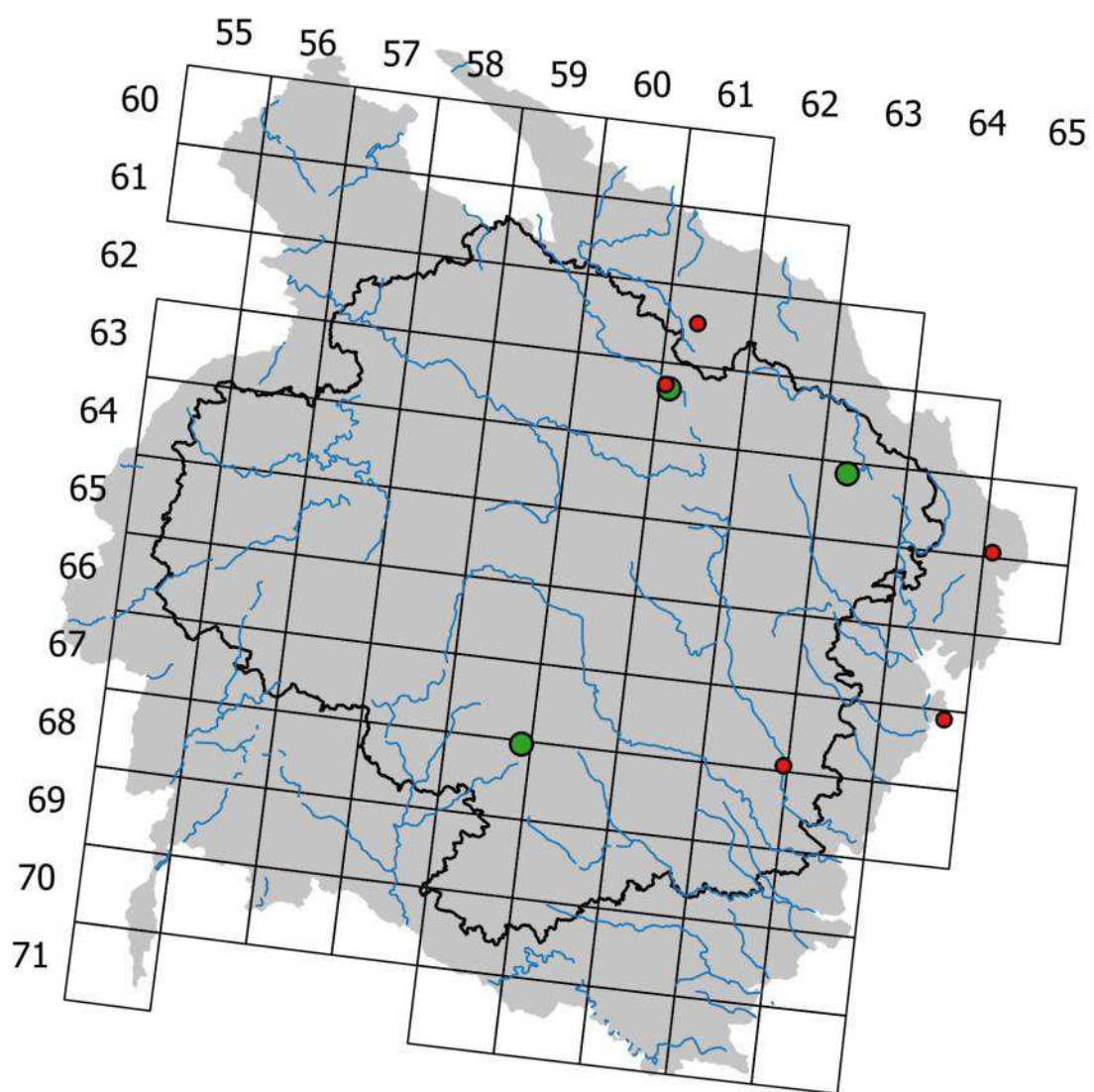
Seznam historických lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Náměšť nad Oslavou; PR Řeka.

Českomoravská vrchovina – lokality mimo Kraj Vysočina:

Hlinsko - Kouty (podél dráhy); Chudčice; Kunštát.

Rozšíření druhu *Philonotis calcarea*; zelený bod – recentní výskyt, červený bod – historický výskyt, černá linie – Kraj Vysočina, modrá linie – řeky, šedivá plocha – Českomoravská vrchovina.